

Statsråd Tonje Brenna  
Arbeids- og inkluderingsdepartementet  
Postboks 8019 Dep  
0030 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:

Siri Espe, interessepolitisk leder  
[siri@ungefunksjonshemmede.no](mailto:siri@ungefunksjonshemmede.no)

Vår dato:

19.12.2023

## Unge funksjonshemmedes krav til statsbudsjettet 2025

Unge funksjonshemmede leverer med dette våre krav til statsbudsjettet 2025 på Arbeids- og inkluderingsdepartementets områder.

### 1. Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år

Retten til en aktiv fritid må gjelde alle. Ikke bare de som er under 26 år. En aktiv fritid er helsefrembringende, og trening og fysisk aktivitet er viktig for vår psykiske og fysiske helse. Det å holde seg i god form er ingen selvfølge, men det skal være en selvfølge å ha muligheten til det.

For mange funksjonshemmede er det nødvendig med spesialisert utstyr for å kunne være fysisk aktiv, og ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år er et viktig bidrag til dette. Oslo Economics<sup>1</sup> har evaluert ordningen og resultatene er tydelige – ordningen har stor nytteverdi og fremmer folkehelse, likestilling og deltakelse på viktige arenaer i samfunnet. Oslo Economics peker på at det er finansieringen av ordningen som er utfordringen.

Regjeringen er tydelige på at de ønsker å legge til rette for at flere skal kunne stå i arbeid, og vi er helt enige i målet om langvarig tilknytning til arbeidslivet. For å kunne stå i arbeid er fysisk helse viktig. For funksjonshemmede kan ivaretagelse av egen fysiske helse bidra til mindre smerter og forebygge forverring av sykdom, og derav til at flere kan stå i arbeid lengre. Det er derfor et paradoks at retten til aktivitetshjelpemidler for alle ikke er lovfestet.

Det ble gjennomført flere endringer i ordningen som følge av forslag i statsbudsjettet for 2024. Endringene har medført en uttalt svekkelse av ordningen og vil føre til økt sosial ulikhet og dårligere helse blant deler av befolkningen. Den rammestyrte ordningen har lenge vært underbudsjettet, og bevilgningen går tom tidligere og tidligere for hvert år. Det fører kun til lengre ventelister og færre som har mulighet til å ivareta egen helse. Det kan vi ikke akseptere.

---

<sup>1</sup> [Evalueringsrapport AKT26 \(osloeconomics.no\)](https://osloeconomics.no/akt26)

I tillegg er premissene for egenandelene på nye og brukte hjelpemidler innrettet på feil grunnlag og vil ikke stimulere til økt gjenbruk av aktivitetshjelpemidler.

Vi mener en lik ordning for alle, uavhengig av alder, vil sikre at alle som oppfyller vilkårene for aktivitetshjelpemidler får sin rettighet oppfylt. En lik ordning vil i tillegg forenkle arbeidet for NAV som selv mener at dagens ordning er tungvinn å administrere.

### **Unge funksjonshemmede ber regjeringen:**

- *Oppheve aldersgrensen for ordningen og sikre finansiering over folketrygden, slik at ordningen blir lik for de over og de under 26 år.*
- *Sekundært:*
  - *Redusere egenandelene for aktivitetshjelpemidler til maksimalt 3000 kr.*
  - *Reversere endringene i forskriftshjemmel som ble gjennomført i 2024-budsjettet slik at forskriftshjemmel flyttes fra Stortingets årlige budsjettvedtak til hjemmel i folketrygdloven kapittel 10.*
  - *Bevilge minimum 200 millioner kroner over kap. 2661, post 79 for å sikre tilstrekkelig finansiering til aktivitetshjelpemidler.*

## **2. Tolketjenesten for hørselshemmede og døve**

Tolketjenesten administreres av NAV Hjelpemiddelsentralen og utføres av både fast ansatte tolker ved NAV og frilanstolker på oppdrag gjennom NAV. Tilgangen på tegnspråk- og skriveolker er en stor utfordring, og i 2022 var det hele 10 300 udekkede tolkeoppdrag. For å sikre at alle med behov for tolk får sitt behov dekket er det nødvendig å øke andelen fast ansatte tolker gjennom økt bevilgning over statsbudsjettet.

For ungdom og unge voksne med behov for tegnspråk- og skriveolker er mangelen på tolker et demokratisk problem. Dagens organisering av tolketjenesten medfører at tolkeoppdrag på kveldstid og helger normalt sett ikke tildeles. Det gjør at ungdom og unge voksne med behov for tegnspråk- og skriveolker får dårligere mulighet enn sine jevnaldrende til å delta på sosiale aktiviteter, fritidsaktiviteter, familieaktiviteter og studierelaterte aktiviteter ettersom dette er aktiviteter som foregår på ettermiddager, kvelder og helger. Det er også nødvendig å sikre gode og forutsigbare ordninger for elever og studenter med behov for tegnspråk- og skriveolker, slik at alle har like muligheter til å delta i og følge undervisningen.

For at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta fullt ut på alle livets områder er Norge, gjennom FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), blant annet forpliktet til å sørge for tegnspråktolker for å lette tilgjengeligheten til anlegg som er åpne for allmennheten. Videre er Norge forpliktet til å fremme bruken av tegnspråk.

### **Unge funksjonshemmede ber regjeringen:**

- *Øke bevilgningen til tolketjenesten over kap. 605, post 01 med en bevilgning tilsvarende minimum 30 årsverk.*
- *Utvide tolketjenesten til å bli en turnusordning slik at behovet for tegnspråk- og skriveolker på kveldstid og i helger dekkes.*

- *Gjøre nødvendige justeringer i arbeids- og lønnsvilkårene til frilanstolkene for å sikre en forutsigbar tolketjeneste.*

### 3. Nivå på stønader

De siste årene har det blitt gjort ekstra utbetalinger til uføre på minsteytelser, men Unge funksjonshemmede er tydelige på at det er nødvendig å heve nivåene på uføretrygdens minsteytelser på permanent basis. Dette må selvfølgelig inkludere minsteytelse for unge uføre. Personer som mottar uføretrygd henger etter i den generelle inntektsutviklingen i samfunnet, og en undersøkelse fra SSB gjennomført i 2022 viser at flere uføretrygdede faller under lavinntektsgrensen. Med prisutviklingen de siste årene er det å forvente at utviklingen fortsetter i negativ retning.

Unge som mottar uføretrygd, står i en spesielt utsatt situasjon. Dette gjelder både unge uføre og personer som har fått innvilget uføretrygd etter regelverket for ung ufør. Unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom har ofte høyere utgifter tilknyttet eksempelvis helse. Dette er også en gruppe som ikke nødvendigvis har noen tidligere inntekt å vise til. Ungdom med uføretrygd velger ikke selv å være langvarig syk, og dårlige økonomiske rammevilkår bidrar verken til bedre helse eller økonomisk trygghet for å kunne påta seg deltidsarbeid når helsen tillater det. Mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom kan og vil jobbe. Andre har en helse som betyr at de ikke kan delta i arbeidslivet. Det er viktig at begge gruppene sikres økonomiske levekår som gir et meningsfullt og verdig liv.

#### ***Unge funksjonshemmede ber regjeringen:***

- *Øke uføretrygdens minsteytelser, inkludert minsteytelse for unge uføre.*

### 4. Ungdomsgarantien

Unge funksjonshemmede er positive til regjeringens ungdomsgaranti, og bevilgningen på 380 millioner over statsbudsjettet for 2024. Det er avgjørende at denne opprettholdes og styrkes også i 2025. De siste årene har koronapandemien skjøvet mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom enda lengre bort fra arbeidslivet. Det er svært viktig i tiden fremover å sørge for at dette utenforskapet ikke biter seg fast og blir langvarig.

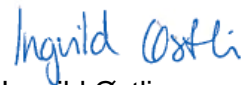
#### ***Unge funksjonshemmede ber regjeringen:***

- *Videreføre satsningen på ungdomsgarantien med minimum 400 millioner over kap. 605, post 01.*

### **Anmodning om møte**

Unge funksjonshemmede ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å utdype våre krav til statsbudsjettet for 2025.

Med vennlig hilsen,



Ingvild Østli  
Generalsekretær  
Unge funksjonshemmede



Ingrid Thunem  
Styreleder  
Unge funksjonshemmede

Kopi: Kulturdepartementet v/Kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery.